

TANTÁRGYLEÍRÁS – MAB ŰRLAP – OSZTATLAN TANÁRSZAK

tantárgy neve: Az anyanyelv-tanítás gyakorlata a középiskolában	kreditszáma: 2		
a tanóra típusa ¹ (ea. / szem. / gyak. / konz.) és (heti) óraszám: 2			
<p>számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb²): A kurzus során az élményalapú tanulási módszert alkalmazzuk. Alapkövetelmény a rendszeres megjelenés és az aktív tevékenység a tanórai és a tanórán kívüli tanulási folyamatban. A kurzus folyamán egy alkalommal egyéni mikrotanításra kerül sor, melyre maximum 12 pontot lehet kapni. A mikrotanítás a kurzus teljesítésének feltétele. Az órai aktív tevékenységgel pluszpontokat lehet gyűjteni, melyek beszámítandók a gyakorlati jegybe.</p> <p>A kurzus anyagából miniporfóliót kell készíteni, melynek részei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egy választott anyanyelvi téma összefoglalása az alapküvetelmények alapján (NAT, Kerettanterv, Magyar nyelvi rész 5–12. osztályig) megadott szempontok szerint (min. 2 gépelt oldal) - Tematikus terv készítése a választott téma tanításához (min. 2 gépelt oldal) - Óratervezet készítése a választott tananyag tartalom részletes kidolgozásával a megismert szempontok alapján (min. 3 gépelt oldal) - Előzetes reflexió készítése a kidolgozott tanórához (min. 2 gépelt oldal) <p>Csak az a portfólió értékelhető, amelyik mind a négy fenti részt tartalmazza. Részenként maximum 4 pont adható. A mikrotanítás maximális pontszáma: 12.</p> <p>A portfólió értékelési szempontjai:</p>			
Kritériumok	Kitűnő (4 pont)	Jó (3-2 pont)	Nem kielégítő (1 pont)
Világosság	Egyértelműen látható, hogy a hallgató a képzés tananyag tartalmát megértette.	A hallgató a képzés tananyag tartalmát csak részben értette meg.	A hallgató kurzus tananyag tartalmát nem értette meg.
Gondolati mélység	A hallgató gondolkodása, érvelése a megszerzett tudást tükrözi.	A hallgató gondolkodásában, érvelésében csak részben jelennek meg a megszerzett tudás elemei.	A hallgató gondolkodásában, érvelésében nem jelennek meg a megszerzett tudás elemei.
Koherencia	A cél és a téma mindvégig világosan a középpontban van, evidens. Minden rész az egészet szolgálja.	A célt megjelölte a hallgató, a téma világos, de vannak felesleges részek.	A cél nem világos, a téma vagy nem derül ki, vagy túl széles.
Változatosság	A hallgató a tevékenységekhez a módszerek és eszközök széles skáláját alkalmazta.	A hallgató a tevékenységekhez megfelelő módszereket és eszközöket alkalmazott.	A hallgató kevés tevékenységet jelölt meg. A módszerek egysíkúak, az eszközhasználat nem indokolt.

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc

² pl. évközi beszámoló

Forma	Rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai követelményeknek, nincsenek helyesírási és gépelési hibák.	Nagyjából rendezett, vannak benne gépelési, helyesírási hibák, a formátum kissé zavaros.	A munka rendezetlen, a gépelési, helyesírási hibák zavarják a megértést, a formátum zavaros.
-------	---	--	--

A mikrotanítás és a portfólió pontjai alapján az értékelés:

28–25 pont	jeles
24–21 pont	jó
20–18 pont	közepes
17–15 pont	elégséges
14– 0 pont	elégtelen

A kurzus gyakorlati jegy megszerzésével zárul.

tantárgy tantervi helye (hányadik félév, vagy más időszak): 7. félév

előtanulmányi feltételek *(ha vannak)*: **Az anyanyelvtanítás elméleti alapjai**

tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag és a kialakítandó kompetenciák tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja:

- a magyar szakos pedagógusjelöltek felkészítése a funkcionális szemléletű anyanyelvtanítás gyakorlatára az élményalapú tanulás módszerével, a pedagógiai és nyelvészeti szempontok összehangolásával
- olyan saját nyelvhasználati tudásra és anyanyelvi ismeretekre támaszkodó anyanyelv-tanítási szemlélet és szakmódszertan kialakítása, amely a felső tagozatos és a középiskolai osztálytermi gyakorlatban alkalmazható.

Főbb tematikai csomópontok

- A felső tagozatos és a középiskolai anyanyelvtanítás cél- és feladatrendszerének, követelményeinek, fejlesztési feladatainak áttekintése a köznevelés alapidokumentumainak tükrében (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek 5–12. osztály)
- A felső tagozatos és a középiskolai anyanyelvi nevelés interaktív és reflektív módszerei, munkaformái, feladattípusai a gyakorlatban
- A felső tagozatos és a középiskolai anyanyelvtanítás eszközei (nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, tananyagok) és alkalmazási lehetőségeik
- A mérés, értékelés (diagnosztikus és fejlesztő) lehetőségei az anyanyelvvórán
- A szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztésének lehetőségei az anyanyelvi nevelésben
- Az adaptív anyanyelvi nevelés, a differenciálás lehetőségei az anyanyelvvórán
- Az anyanyelvvóra felépítése (óratervezet készítése)
- Mikrotanítások a középiskolai tananyaghoz kapcsolódóan (helyesejtés, helyesírás, grammatika, kommunikáció)
- Az anyanyelvi nevelés gyakorlati lehetőségei a tanórán kívül
- A magyar nyelvi középiskolai felvételi és érettségi vizsga követelményei, felkészítés a felvételre és az érettségre.

A magyartanári KKK vonatkozó részei

A magyartanár ismerje

- az anyanyelvi és irodalmi nevelés-oktatás céljait, feladatait, tartalmait, színtereit, szaktárgyspecifikus alapelveit, módszertani eljárásait;
- az anyanyelvi ismeretek bővítésének eljárásait;
- az anyanyelvi készség- és képességfejlesztés speciális eljárásait;

- az anyanyelvi kompetenciák mérésével, értékelésével kapcsolatos eljárásokat;
- a középiskolai magyar nyelvi nyomtatott, illetve digitális tankönyveket, tankönyvcsaládokat;
- magyar nyelvi érettségi vizsga követelményeit.

A magyartanár legyen képes

- elősegíteni a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését;
- figyelembe venni a vonatkozó kompetencterületek fejlesztési követelményeit;
- a pedagógiai munka átfogó és részletekbe menő, a feltételek árnyalt elemzésén alapuló megtervezésére; a tapasztalatok reflektív módon történő elemzésére és értékelésére;
- tanári támogatással óratervezetet készíteni, mikrotanítást összeállítani és megtartani;
- a hatékony tanulási környezet kialakítására, a tanulási folyamat iskolai, illetve iskolán kívüli összetevőinek összehangolására.

A magyartanár rendelkezzen

- az anyanyelv tanításához szükséges korszerű nyelvtudományi, anyanyelv-pedagógiai ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeivel;
- az egyéni, a közösségi sajátosságokhoz igazodó, valamint a közösségi interpretációt, a szóbeli és az írásbeli nyelvi fejlesztést, az anyanyelvi ismeretbővítést támogató szak módszertani felkészültséggel.

A magyartanár legyen elkötelezett

- a tanulók anyanyelvi kompetenciáinak egyéni fejlesztésére és az ezt szolgáló csoportos tevékenységek megszervezésére (projektmunka, páros és csoportmunka, kooperatív tanulási technikák, nem formális módszerek), a tananyaghoz kapcsolt alkalmazására;
- a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésében, önálló ismeretszerzésre, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési eljárásainak alkalmazására;
- az igényes tanári munka, a folyamatos önmegfigyelés és önfejlesztés iránt.

A tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények:

Tudás	Képesség	Attitűd	Autonómia-felelősség
Isméri a felső tagozatra és a középiskolára vonatkozó anyanyelvi nevelés általános alapelveit, cél- és feladatrendszerét	Képes legyen önállóan elkészíteni egy adott anyanyelvi óra tervezetét úgy, hogy abban jelen legyenek az anyanyelvi nevelés speciális készség- és képességfejlesztési eljárásai. Portfóliójában dokumentálja saját tanításfilozófiai elképzeléseit.	A portfólió elkészítése során figyelembe veszi a köznevelés alapdokumentumainak vonatkozó részeit.	Kreatívan alkalmazza az alapdokumentumok elemeit a portfólió készítése során.
Tudja az anyanyelvi órák tervezésének lépéseit.	Képes legyen az óraelemzési szempontok segítségével reflektív, önreflektív értékelésre a mikrotanítások során.	Törekszik a reflektív, önreflektív szemlélet elsajátítására.	Képes az önellenőrzésre és a hibák önálló javítására. Korrigálja saját és mások hibáit a mikrotanítások során.
Isméri a felső tagozat és a középiskolai anyanyelvi nevelés interaktív és reflektív módszereit, munkaformáit,	Alkalmazza az anyanyelvórán használható módszereket, munkaformákat, feladattípusokat az	Munkája során szem előtt tartja a módszertani alapelveket.	Felelősséget vállal azért, hogy megismerje az anyanyelvtanítás módszertani alapelveit.

feladattípusait.	óratervezet elkészítése során.		
Ismeri a felső tagozat és a középiskolai anyanyelvtanítás eszközeit (nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, tananyagok) és alkalmazási lehetőségeit.	Képes legyen a nyomtatott, illetve digitális tankönyvek, tananyagok gyakorlati alkalmazására, az óratervezetbe való beépítésére. Mikrotanítás keretében be tudja mutatni a beszéd,/ beszédértés,/ olvasás,/ szövegértés, /szövegalkotás, valamint a tanulási képesség fejlesztésének korszerű eljárásait.	Kritikusan szemléli és alkalmazza az anyanyelvtanítás eszközeit.	Önálló javaslatokat fogalmaz meg az eszközhasználattal kapcsolatosan.
Tisztában van az anyanyelvórán használatos mérési, értékelési módszerek (diagnosztikus és fejlesztő) lehetőségeivel.	Óratervezetében építsen az anyanyelvórán használatos diagnosztikus és fejlesztő mérési, értékelési módszerekre.	Értékként tekint a hazai és nemzetközi mérések eredményeire, kész azokat beépíteni a tanítási-tanulási folyamatba.	Szakmai útmutatás alapján beépíti a mérések tartalmi kereteit a fejlesztési folyamatba.
Ismeri a szövegalkotási és szövegértési képesség fejlesztésének lehetőségeivel	Tervezési dokumentumaiban szerepel a szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztési lehetőségeinek módszerei	Kiemelt területként tekint a szövegértési, szövegalkotási kompetenciára	Tisztában van saját szövegértési, szövegalkotási stratégiáival.
Ismeri az adaptív anyanyelvi nevelés és a differenciálás lehetőségeit.	Portfóliójában dokumentálja az adaptív anyanyelvi nevelés és a differenciálás lehetőségeit a választott témához kapcsolódóan.	Felvállalja a differenciálást a tanórán.	Felelősséget vállal az adaptív fejlesztés megvalósításáért.
Tisztában van a középiskolai felvételi és a magyar nyelvi érettségi vizsga követelményeivel.	Képes azonosítani magyar nyelvi érettségire való felkészítés lépéseit.	Feladatának tekinti a tanulók érettségire való felkészítését.	Felvállalja a tanulók anyanyelvi érettségi vizsgára való folyamatos felkészítésének felelősségét.

Kötelező olvasmányok

- 1) Kálmán László – Molnár Cecília: A nyelvi nevelés módszertana, Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. 2009.
https://www.academia.edu/25824625/K%C3%A1lm%C3%A1n_L%C3%A1szl%C3%B3_Moln%C3%A1r_Cec%C3%ADia
- 2) Bánréti Zoltán (1998): Kommunikálj! Kommunikációs és nyelvi tréningek 14–18 évesek számára, Korona Kiadó, Budapest.
- 3) A hatályos Nemzeti alaptanterv és a Kerettantervek vonatkozó részei (5–12. osztály)

Ajánlott olvasmányok

- 1) Pethőné Nagy Csilla (2005): Módszertani kézikönyv, Korona Kiadó. 204–300. ISBN 963 9589 05 5

https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/modszertani_kezikonyv_001-372.pdf

2) Bárdossy Ildikó – Dudás Margit– Pethőné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése, Pécs, Pécsi Tudományegyetem. ISBN 9636419205

3) Nemoda Judit: Kritikai gondolkodást fejlesztő magyarórák. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=129>

Tantárgyfelelős: Schirm Anita PhD, egyetemi adjunktus

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha vannak: Dr. Zs. Sejtes Györgyi kutatótanár, egyetemi adjunktus

During the course we use the experiential learning method. Regular attendance and active activity in the in-class and out-of-class learning process is a basic requirement.

During the course, there is an individual micro-teaching once, for which a maximum of 10 points can be obtained. Microteaching is a prerequisite for completing the course. With the active activity in the class, extra points can be collected, which can be included in the practical ticket.

Main thematic nodes

- An overview of the goal and task system, requirements, and development tasks of upper and secondary school mother tongue teaching in the light of the basic documents of public education (National Core Curriculum, Framework Curricula Grades 5–12)
- Interactive and reflective methods, forms of work and task types of upper and secondary school mother tongue education in practice
- The tools of upper and secondary school mother tongue teaching (printed and digital textbooks, teaching materials) and their application possibilities
- The possibilities of measurement and evaluation (diagnostic and developmental) in the mother tongue classroom
- Possibilities of developing text comprehension and text creation skills in mother tongue education
- Adaptive mother-tongue education, the possibilities of differentiation in the mother-tongue classroom
- The structure of the mother tongue lesson (creating a lesson draft)
- Micro-teachings related to the high school curriculum (pronunciation, spelling, grammar, communication)
- Practical possibilities of mother tongue education outside the classroom
- Requirements of the Hungarian language high school entrance and graduation exam, preparation for admission and graduation.